

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sža/43/2015
Identifikačné číslo spisu:	1015201187
Dátum vydania rozhodnutia:	20.01.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1015201187.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Jany Henčekovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa: N. F. V., alias T. U. H., alias N. K. M., narodeného XX.XX.XXXX, štátneho príslušníka Vietnamskej socialistickej republiky, bez dokladu totožnosti, ID osoby: XXXXXX, posledný trvalý pobyt v krajine pôvodu mesto H., tohto času v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Medveďov, zastúpeného Mgr. Jarmilou Karak Vargovou, advokátkou so sídlom pracoviska: Brečtanová 21, Bratislava, proti odporcovi: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - Migračný úrad, Pivonková 6, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutiu odporcu ČAS: MU-PO-90-12/2015-Ž zo dňa 12.06.2015, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/15/2015-35 zo dňa 16. septembra 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/15/2015-35 zo dňa 16. septembra 2015 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Predmet konania

Krajský súd v Bratislave rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia potvrdil rozhodnutie ČAS: MU-PO-90-12/2015-Ž zo dňa 12.06.2015, ktorým odporca podľa § 12 ods. 1 písm. a/ a ods. 3 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase vydania rozhodnutia (ďalej len zákon o azyle) zamietol žiadosť navrhovateľa o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenú. O trovách rozhodol krajský súd tak, že navrhovateľovi právo na ich náhradu nepriznal.

V dôvodoch rozsudku uviedol, že v prejednávanej veci dokazovanie nedoplnil, podrobne sa však oboznámil s obsahom azylových spisov ČAS: MU-314/PO-Ž-2011, ČAS: MU-558/PO-Ž-2011, ČAS: MU-596/PO-Ž-2011, ČAS: MU-272/PO-Ž-2012, ČAS: MU-524/PO-Ž-2012, ČAS: MU-104/PO-Ž-2013,

ČAS: MU-333/PO-Ž-2013 a ČAS: MU-232/PO-Ž-2014, z ktorých zistil, že navrhovateľ na území Slovenskej republiky žiadal opakovane o udelenie azylu už od roku 2011.

Ani v jednom z už ukončených azylových konaní nedošlo k rozhodnutiu v merite veci, tieto boli zastavené z dôvodov vymedzených v § 19 ods. 1 zákona o azyle (rozhodnutia ČAS: MU-314-10/PO-Ž-2011 zo dňa 31.08.2011, ČAS: MU-558-10/PO-Ž-2011 zo dňa 12.12.2011, ČAS: MU-596-12/PO-Ž-2011 zo dňa 30.01.2012, ČAS: MU-272-4/PO-Ž-2012 zo dňa 07.06.2012, ČAS: MU-524-4/PO-Ž-2012 zo dňa 30.08.2012, ČAS: MU-104-9/PO-Ž-2013 zo dňa 28.03.2013, ČAS: MU-333-3/PO-Ž-2013 zo dňa 12.07.2013, ČAS: MU-232-13/PO-Ž-2014 zo dňa 19.09.2014).

K deviatej žiadosti o udelenie azylu, ktorá je predmetom tohto konania, navrhovateľ ako jeden z dôvodov uviedol, že sa mu v Českej republike s občiankou tohto štátu narodil syn. Ďalším dôvodom na udelenie azylu by mala byť podľa tvrdení navrhovateľa skutočnosť, že v krajine pôvodu si na cestu do Európy požičal peniaze, ktoré nevrátil, tiež, že mu hrozí trestné stíhanie (trest) za trestný čin lúpeže, čomu sa chce vyhnúť. Na vstupnom pohovore pred odporcom tiež uviedol, že jeho priateľka a matka jeho dieťaťa už podniká kroky na legalizáciu jeho pobytu, chcú uzavrieť manželstvo a žiť v Českej republike, ak sa to však nepodarí, ostal by aj na území Slovenskej republiky. Do Vietnamu sa vrátiť nechce, požičal si tam istú finančnú hotovosť, ktorú nevrátil a keďže nie je v kontakte so svojou rodinou, nevie, či by mu niečo za to hrozilo. Výslovne pred odporcom vyhlásil, že hlavným dôvodom jeho odchodu z krajiny pôvodu boli finančné problémy a žiadny iný dôvod na odchod nemal, nič konkrétne sa mu nestalo a ani nemal žiadne iné problémy (vynímajúc spáchanie trestného činu a stíhanie zaň).

Krajský súd uviedol, že sa riadne oboznámil s dokumentmi založenými v spise týkajúceho sa aktuálneho azylového konania (ČAS: MU-PO-90/2015-Ž). Podľa správy odboru dokumentaristiky a zahraničnej spolupráce z novembra 2014 vo Vietname stále pretrváva marxisticko - leninská ideológia, jedná sa o komunistický typ vlády, súkromné vlastníctvo a podnikanie je však povolené. Táto krajina je jedna z najkorumpovanejších na svete, rozdiely medzi chudobnými a bohatými sa zväčšujú, z toho dôvodu sa desaťtisíce jej obyvateľov snažia nájsť uplatnenie v zahraničí. Bezpečnostná situácia je však dobrá a Vietnam patrí k relatívne bezpečným destináciám juhovýchodnej Ázie.

Krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že navrhovateľom udávaná námietka nedostatočného zistenia skutkového stavu veci, nesprávneho právneho posúdenia a nepreskúmateľnosti nie je dôvodná a že odporca vo veci rozhodol správne a v súlade so zákonom.

K námietke nedostatočne zisteného stavu veci a nesprávneho právneho posúdenia veci uviedol, že odporca v napadnutom rozhodnutí rozhodol tak, že zamietol navrhovateľovu žiadosť o azyl ako zjavne neopodstatnenú s poukazom na ust. § 12 ods. 1 písm. a) zákona o azyle. Tento typ rozhodnutia je vo svojej podstate rozhodnutím procesným, ktorým sa nerozhoduje vo veci samej, ale ktorým sa rieši iba otázka, či podaná žiadosť o azyl spĺňa predpoklady pre jej posúdenie v merite. Konkrétne, či podaná žiadosť je takou, v ktorej žiadateľ o azyl (navrhovateľ) na jej odôvodnenie prezentoval niektorý z dôvodov uvedený v ust. § 8, 10, 13a, 13b zákona o azyle. Vzhľadom k uvedenému ani nie je potrebné (ak odporca dospel k záveru, že dôvody podanej žiadosti o azyl sú inými ako tie, ktoré sú uvedené v ust. § 8, 10, 13a, 13b zákona o azyle), aby vyhodnocoval napr. bezpečnostnú situáciu v krajine pôvodu žiadateľa o azyl. Pre rozhodnutie podľa ust. § 12 ods. 1 písm. a) zákona o azyle je podstatným vyhodnotenie obsahu podaného vyhlásenia, resp. vykonaného pohovoru. V prejednávanej veci obsah vstupného pohovoru dal odporcovi dostatok informácií, potrebných pre posúdenie, či dôvody prezentované navrhovateľom sú svojím obsahom dôvodmi, ktoré možno či nemožno subsumovať pod dôvody § 8, 10, 13a, 13b zákona o azyle.

Je nepochybné, ako i navrhovateľ sám výslovne a jednoznačne uviedol, že hlavným dôvodom jeho odchodu z Vietnamu boli finančné problémy a v ostatnom rade snaha vyhnúť sa trestnému stíhaniu a trestu za spáchanú trestnú činnosť, či možnému postihu zo strany tretích osôb, ktorým nevrátil požičané finančné prostriedky. Sám taktiež vyhlásil, že jeho priateľka a matka jeho dieťaťa sa snaží zlegalizovať jeho pobyt v Českej republike, majú v pláne uzavrieť manželstvo a žiť tam, pričom pobyt na území Slovenskej republiky berie len ako náhradnú alternatívu. Navrhovateľ teda pred odporcom

netvrdil, že by bola bezpečnostná situácia vo Vietname zlá, že by mu čokoľvek hrozilo, že by bol prenasledovaný, resp. by mu hrozil akýkoľvek nepríjemný postih zo strany štátu či tretích osôb. Navrhovateľ sa len snaží vyhnúť (za predpokladu že jeho tvrdenia sú pravdivé) trestnému stíhaniu za trestný čin, ktorý spáchal a možným neprijímnosťami, ktoré by mohli vzniknúť v súvislosti s neplnením jeho záväzkov voči tretím osobám. Jeho primárnym cieľom je evidentne zostať so svojim synom a s priateľkou, ktorí sú občania Českej republiky, na území tohto štátu.

Zjavne sa teda jedná o dôvody osobného a ekonomického charakteru, ktoré s poukazom na cit. ust. § 12 ods. 1 písm. a) zákona o azyle majú priamo zo zákona za následok zamietnutie navrhovateľovej žiadosti. Sám navrhovateľ v priebehu azylového konania uvedené žiadnym spôsobom nespochybnil a ani neuviedol žiadne také skutočnosti, ktoré by mohli viesť k inému záveru. Odporca s navrhovateľom v zmysle zákona o azyle vykonal vstupný pohovor, na ktorom mu kládol jednoznačné otázky vedúce k zisteniu dôvodov udelenia azylu, ktoré následne zhrnul v napadnutom rozhodnutí. Úlohou odporcu nie je domýšľať si či vyhladávať ďalšie dôvody a teda ak navrhovateľ odôvodnil svoju žiadosť iba obavou z trestného stíhania - trestu či iného postihu (a nie obavou z vážneho bezprávia, ku ktorému by mohlo dôjsť v dôsledku eventuálneho trestu za lúpež či odplaty za neplnenie si záväzkov) a snahou zotrvať v Českej republike, odporca postupoval správne, ak vyhodnocoval len tieto dôvody. V administratívnom konaní sú vždy smerodajné len tvrdenia navrhovateľa, odporca nemá povinnosť a ani objektívnu možnosť skúmať, či by u navrhovateľa nemohol existovať iný dôvod, ktorý by eventuálne umožňoval udelenie azylu.

Námietka navrhovateľa, podľa ktorej mal odporca skúmať podmienky vo väzniciach vo Vietname, nemá podľa krajského súdu žiadne opodstatnenie, pretože v priebehu administratívneho konania navrhovateľ ani len v náznakoch nevyslovil obavy pred podmienkami vo vietnamských väzniciach. Ak hrozbu neľudského či ponižujúceho zaobchádzania vo výkone trestu uviedol len v opravnom prostriedku, takúto jeho argumentáciu nemožno vyhodnotiť inak ako účelovú. Ďalšia námietka navrhovateľa, podľa ktorej je napadnuté rozhodnutie predčasné a v časti záveru o chýbajúcich dôvodoch podľa § 13a a § 2 písm. f) zákona o azyle nepreskúmateľné, nemá taktiež žiadne logické opodstatnenie, pretože ako už vyplýva i z predchádzajúceho výkladu, súd nemá povinnosť a ani možnosť skúmať iné dôvody udelenia azylu než tie, ktoré navrhovateľ sám uviedol alebo aspoň naznačil. Posúdenie prípadnej nepriaznivej bezpečnostnej situácie by bolo rozhodujúcim vo vyhost'ovacom konaní, ktoré však nespadá do právomoci odporcu. V uvedenej súvislosti krajský súd poznamenal, že podľa informácií založených v azylovom spise je bezpečnostná situácia vo Vietname dobrá, jedná sa o štandard. Navrhovateľ nemal dôvod opustiť túto krajinu z dôvodov, aké predpokladá zákon o azyle, čo sám opakovane potvrdzoval v priebehu celého administratívneho konania.

Dôvody žiadosti o udelenie azylu uvádzané v priebehu celého azylového konania sú konkrétne a jednoznačné, zaznamenané tak, ako ich navrhovateľ prezentoval. Žiadne z jeho vyjadrení, a to i vrátane vyjadrení prednesených pred políciou, nenesie znaky perzekúcie (§ 8 zákona o azyle) a ani vážneho bezprávia (§ 2 písm. f) zákona o azyle). Záver odporcu o tom, že dôvody žiadosti o udelenie azylu sú ekonomického a osobného charakteru teda majú, vychádzajú z uvedeného, oporu vo vykonanom dokazovaní. Nemožno ich subsumovať pod ust. § 8 a § 13a zákona o azyle, pretože tieto sú diametrálne odlišnými od predpokladov vymedzených v cit. ustanoveniach. Z vykonaného dokazovania je zjavné, že navrhovateľ neodôvodnil svoju žiadosť o azyl žiadnymi obavami z prenasledovania z dôvodu jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosťou k určitej sociálnej skupine či zastávaním politických názorov (§ 8 zákona o azyle). Podobne neodôvodnil svoju žiadosť ani uložením či výkonom trestu smrti, neľudským či ponižujúcim zaobchádzaním alebo trestom a ani vážnym a individuálnym ohrozením života alebo nedotknuteľnosti svojej osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu (§ 13a zákona o azyle). Podobne nežiadal o azyl z dôvodu zlúčenia s rodinou azylanta či osoby, ktorej bola poskytnutá doplnková ochrana (§ 10, § 13b zákona o azyle) - jeho vzťahy so štátnou občiankou Českej republiky a skutočnosť, že má s ňou syna, ktorý je taktiež občanom Českej republiky, nemožno subsumovať pod žiaden z predpokladov vymedzených v § 10 či 13b zákona o azyle. Ako zjavne vyplýva z uvedeného, ani námietku spočívajúcu v nesprávnom právnom posúdení veci nemohol posúdiť súd inak než irelevantnú a to z dôvodu, že žiaden z navrhovateľom

uvádzaným dôvodov nie je dôvodom, pre ktorý by mu mohla byť poskytnutá jedna z foriem medzinárodnej ochrany podľa zákona o azyle.

K námietke nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vo vzťahu k ust. § 13a zákona o azyle krajský súd uviedol, že rozhodnutím o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o azyl ako zjavne neodôvodnenej odporca rozhodol o tom, že navrhovateľ ako dôvod či dôvody svojej žiadosti neprezentoval také dôvody, ktorými by sa domáhal udelenia medzinárodnej ochrany z dôvodov, obsiahnutých v ust. § 8, 10, 13a alebo § 13b zákona o azyle. Nebolo teda potrebné, aby vyhodnocoval či v prípade návratu navrhovateľa do krajiny jeho pôvodu navrhovateľovi hrozí ev. vážne bezprávie. A to ani v prípade, ak by tieto riziká objektívne existovali. Posúdenie týchto ev. rizík bude predmetom skúmania v konaní o jeho administratívnom vyhostení v zmysle zákona č. 404/2001 Z.z. o pobyte cudzincov.

Pretože v konaní pred odporcom navrhovateľom udané dôvody jeho žiadosti o azyl nie sú dôvodmi, ktoré by bolo možné subsumovať pod niektorý z dôvodov vymedzených v ust. § 8, § 10, § 13a a § 13b zákona o azyle, pričom žiadna z námietok navrhovateľa nebola dôvodná a pretože odporca dostatočne zistil skutkový stav a napadnuté rozhodnutie riadne odôvodnil, súd predmetné rozhodnutie odporcu potvrdil ako správne a zákonné.

II.

Odvolanie navrhovateľa

Proti uvedenému rozsudku podal navrhovateľ včas odvolanie, v ktorom uviedol, že je štátnym príslušníkom Vietnamu, ktorý už v minulosti žiadal o medzinárodnú ochranu na území Slovenskej republiky. O udelenie azylu alebo doplnkovej ochrany požiadal z dôvodu, že má obavy pred trestom za lúpežné prepadnutie vo Vietname a súčasne, že má v Českej republike priateľku, s ktorou majú spoločného syna (navrhovateľ je riadne zapísaný na rodnom liste dieťaťa). Dlhodobo vedú spoločný život v Českej republike. Navrhovateľ bol na základe Dublinského dohovoru vrátený na územie Slovenskej republiky a umiestnený v Útvare policajného zaistenia Medveďov.

Navrhovateľ v krajine svojho pôvodu spáchal lúpežné prepadnutie, za ktoré mu hrozí trest. Podľa informácií od rodiny bol na neho vydaný zatykač, navrhovateľ sa obáva, že jeho spolupáchatelia ho obvinili aj z toho, čo neurobil. Do krajiny pôvodu sa nemôže vrátiť z dôvodu obáv o svoj život a obavy pred neprimerane vysokým trestom. Rovnako sa obáva návratu z dôvodu pomsty za nevrátenie na cestu z Vietnamu požičaných peňazí.

Krajský súd sa stotožnil s názorom odporcu a jeho rozhodnutie rozsudkom potvrdil. Námietky navrhovateľa vyhodnotil za nedôvodné.

Nakoľko so závermi prvostupňového súdu navrhovateľ vyjadril nesúhlas, podal proti nemu odvolanie, a to z nasledovných dôvodov:

- súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- rozhodnutie súdu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci,
- súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (v časti).

Podľa navrhovateľa krajský súd rovnako ako odporca pred ním nesprávne uvádza, že dôvody prezentované navrhovateľom nie je možné subsumovať pod dôvody § 8, 10, 13a, 13b zákona o azyle. Navrhovateľ má za to, že takýto záver nie je správny a predovšetkým, s ohľadom na postup tak správneho orgánu, ako aj na postup súdu, nie je zistiteľný, pokiaľ jeho vyjadrenia a obavy neskúmali s ohľadom na všeobecne dostupné informácie o krajine pôvodu navrhovateľa. Navrhovateľ uviedol dostatočné množstvo informácií, ktoré sú relevantné pre posúdenie jeho žiadosti o azyl a ktoré odôvodňujú túto žiadosť skutočnosťami a dôvodmi uvedenými predovšetkým v § 13a (teda odôvodňujúce zváženie poskytnutia doplnkovej ochrany). Navrhovateľovu žiadosť a ním uvádzané dôvody nie je možné považovať za dôvody irelevantné z hľadiska poskytnutia medzinárodnej ochrany.

Zopakoval skutočnosti, ktoré vyplývajú z jeho výpovede:

Spáchal prepádanie, ktoré bolo vyvolané jeho „hráčskou vášňou“, ktoré neskôr oľutoval

Trestu sa pokúsil vyhnúť útekom z krajiny, pričom na útek si požičal väčšie množstvo peňazí, ktoré nevrátil

V prípade návratu sa obáva jednak trestu zo strany štátnych orgánov, ktoré by ho postihovali za spáchaný trestný čin (pričom z výpovedí už doposiaľ odsúdených spolupáchateľov je možné predpokladať obvinenie aj z iných činov, ako sa reálne dopustil) a súčasne by bol v ohrození zo strany osôb, ktoré mu poskytli finančné prostriedky na vycestovanie z krajiny

Navrhovateľ má na území EÚ syna, pričom vrátenie do krajiny pôvodu by nepochybne znamenalo odlúčenie a nemožnosť syna kontaktovať

Má preto za to, že navrhovateľ od začiatku uvádzal skutočnosti, ktoré sú relevantné pre posúdenie jeho žiadosti o azyl. Nemožno preto súhlasiť s tvrdením krajského súdu keď uviedol, že „navrhovateľ teda pred odporcom netvrdil, že by bola bezpečnostná situácia vo Vietname zlá, že by mu čokoľvek hrozilo, že by bol prenasledovaný, resp. by mu hrozil akýkoľvek neprimeraný postih zo strany štátu či tretích osôb.“ Navrhovateľ už pri pohovore na strane 9 dotazníka uvádzal, že „Ja keby som sa vrátil, tak mi hrozí trest možno ešte aj vyšší. Je logické, že tí traja doma sa snažili všetko zvaliť na mňa, keďže som tam nebol.“ Ďalej na strane 10 dotazníka uviedol, že „tam by ma uväznili, možno aj na vyše 20 rokov...“ Má preto za to, že navrhovateľ jasne vyjadril svoje obavy a nemožno mu vyčítať, že nepoužil presnú formuláciu vážneho bezprávia ako to od neho požaduje krajský súd na strane 7 rozhodnutia „navrhovateľ odôvodnil svoju žiadosť iba obavou z trestného stíhania - trestu či iného postihu (a nie obavou z vážneho bezprávia, ku ktorému by mohlo dôjsť v dôsledku eventuálneho trestu za lúpež či odplaty za neplnenie si záväzkov).“ Je úlohou odporcu, aby sa dôkladne zaoberal vyjadreniami každého žiadateľa o azyl a posúdil každú žiadosť jednotlivo podľa § 19a zákona o azyle.

Má zato, že súd na základe nesprávneho skutkového zistenia uvádza v rozhodnutí nesprávne informácie ako na strane 8 rozhodnutia, kde uvádza „Podobne neodôvodnil svoju žiadosť ani uložením či výkonom trestu smrti, neľudským či ponižujúcim zaobchádzaním alebo trestom a ani vážnym a individuálnym ohrozením života a lebo nedotknuteľnosti svojej osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu (§ 13a zákona o azyle)“ Takéto tvrdenie súdu sa nezakladá na pravde, nakoľko navrhovateľ od začiatku uvádza svoje obavy, ktoré naplňajú pojmové znaky vážneho bezprávia a to predovšetkým podľa § 2 písm. f) bod 2 zákona o azyle.

Považuje za nevyhnutné, aby bol prípad navrhovateľa riadne preskúmaný v merite veci a aby bolo vydané rozhodnutie o splnení/nesplnení podmienok pre udelenie azylu alebo pre poskytnutie doplnkovej ochrany. Napokon to, že v prípade navrhovateľa dôvody azylovej žiadosti existujú a je nevyhnutné ich skúmanie, konštatoval aj odporca v konaní o zaistení, kde uviedol, že dôvody navrhovateľovej žiadosti musí nanovo preskúmať. Následne však nevykonával žiadne zistenia, nevyhľadal ani nové informácie o krajine pôvodu, iba bez ďalšieho a nesprávne konštatoval, že dôvody navrhovateľovej žiadosti neexistujú, pričom toto odôvodnil iba v kontexte azylu. Túto skutočnosť namietal aj v opravnom prostriedku avšak súd sa k tejto námietke nijako nevyjadril, čo považuje za nedostatočne zistený skutkový stav.

Krajskému súdu vyčítal, že v rozhodnutí na strane 9 uvádza nepravdu a to, že „Nebolo teda potrebné, aby vyhodnocoval či v prípade návratu navrhovateľa do krajiny jeho pôvodu navrhovateľovi hrozí ev. vážne bezprávie. A to ani v prípade, ak by tieto riziká objektívne existovali. Posúdenie týchto ev. rizík bude predmetom skúmania v konaní o jeho administratívnom vyhostení v zmysle zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov.“

Takéto tvrdenie je nepravdivé, uvedené riziká navrhovateľ tvrdil od začiatku a súd (a pred ním odporca) bol povinný sa nimi zaoberať. Pokiaľ sú teda dané dôvody na preskúmanie žiadosti o azyl vo veci samej, je odporca povinný automaticky skúmať aj napríklad postavenie žiadateľa ako navrátilca - neúspešného žiadateľa o azyl do krajiny jeho pôvodu. Touto otázkou sa súdy už v minulosti zaoberali a dospeli k záveru, že je nevyhnutné skúmať postavenie navrátilcov. Ako príklad uvedieme rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 9Saz/16/2013, zo dňa 21.08.2013.

Preto, má za to, že dôvody relevantné pre posúdenie žiadosti vo veci samej navrhovateľ tvrdil od začiatku a bol odporca povinný žiadosť navrhovateľa posúdiť a zvoliť pritom postupnosť krokov tak, ako mu to ukladá zákon, ale i kvalifikačná smernica. Na takýto postup odkazuje aj súdna prax. (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1Sža/15/2008).

V tejto súvislosti poukázal aj na rozhodnutie Nejvyššího správního soudu České republiky č. j. 5 Azs 66/2008

Navrhovateľ dôvody relevantne pre posúdenie existencie vážneho bezprávia preukázateľne od začiatku tvrdil, preto bolo potrebné postupovať v zmysle čl. 4 ods. 1 druhá veta kvalifikačnej smernice a teda posúdiť príslušne náležitosti žiadosti.

Navrhovateľ poukázal na to, že v opravnom prostriedku namietal neskúmanie situácie v súdnictve a rovnako vo väzniciach. Krajský súd sa k tejto námietke vyjadril na strane 7 rozhodnutia a to „námietka navrhovateľa, podľa ktorej mal odporca skúmať podmienky vo väzniciach vo Vietname, nemá žiadne opodstatnenie, pretože v priebehu administratívneho konania navrhovateľ ani len v náznakoch nevyslovil obavy pred podmienkami vo vietnamských väzniciach.“ Navrhovateľ výslovne uviedol, že sa bojí trestu a väzenia (str. 10 dotazníka). Aktuálne informácie o situácii vo vietnamských väzniciach sú alarmujúce. Podmienky v nich sú katastrofálne, obžalovaní nemajú prístup k obhajcovi, nie je nezvyčajné aj mučenie a týranie zo strany polície a dozorcov. Konkrétne informácie ohľadom situácie a hrozieb pre navrhovateľa sme uvádzali v opravnom prostriedku, preto na ne na tomto mieste iba odkazujeme. Z týchto správ doložených v opravnom prostriedku je zrejmé, že navrhovateľ by bol po návrate do krajiny pôvodu vystavený vážnemu bezpráviu podľa §2 písm. f bod 2 zákona o azyle. Máme preto za to, že súd rovnako ako odporca vec nesprávne právne posúdil, keď neposudzoval prípad navrhovateľa v kontexte hrozby vážneho bezprávia, ktoré by mu v krajine pôvodu hrozilo.

K námietke nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vo vzťahu k ustanoveniu § 13a zákona o azyle sa krajský súd vyjadril iba stručne, keď uviedol, že navrhovateľ pred odporcom neprezentoval také dôvody, ktorými by sa domáhal udelenia medzinárodnej ochrany a „nebolo teda potrebné, aby vyhodnocoval, či v prípade návratu navrhovateľa do krajiny jeho pôvodu navrhovateľovi hrozí ev. vážne bezprávie.“ Takýto záver považuje za nesprávny. Ak odporca usúdil, že navrhovateľ neuvádzal žiadne dôvody pre udelenie medzinárodnej ochrany mal odôvodniť relevantnosť/ irelevantnosť dôvodov navrhovateľovej žiadosti, a to predovšetkým v kontexte poskytnutia doplnkovej ochrany.

Má za to, že krajský súd pri svojom rozhodovaní o návrhu navrhovateľa nepostupoval v súlade s platnými predpismi a pri svojom konaní sa dopustil pochybení uvedených vyššie.

S ohľadom na uvedené žiadal, aby najvyšší súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie odporcu zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

III.

Vyjadrenie odporcu k odvolaniu navrhovateľa

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa vyjadril tak, že rozhodnutie krajského súdu navrhol potvrdiť. Uviedol, že v navrhovateľovom prípade ide už o jeho deviatu žiadosť o udelenie azylu na území Slovenskej republiky. Za účelom zdôvodnenia jeho ostatnej žiadosti s ním bol vykonaný dňa 03.06.2015 vstupný pohovor, kde ako jeden z dôvodov uviedol, že v Českej republike sa mu narodil syn, ktorý je občanom Európskej únie, a preto aj on chce zostať v únii, konkrétne v Českej republike. Do krajiny pôvodu sa nechce, resp. nemôže vrátiť, nakoľko si tam požičal peniaze, ktoré ešte nevrátil. Jeho hlavným dôvodom odchodu z Vietnamu boli finančné problémy, žiadny iný dôvod nemal a nič konkrétne sa mu v krajine pôvodu nestalo. Ako ďalší dôvod svojej žiadosti o udelenie azylu uviedol, že vo Vietname spáchal spolu so svojimi kamarátmi lúpežné prepadnutie. Keď si uvedomil, že konal protizákonne a hrozil

mu za tento skutok trest, požičal si peniaze, aby mohol krajinu pôvodu opustiť a vyhol sa tak potrestaniu. Pred rokom sa mal údajne dozvedieť, že kamaráti, ktorí s ním spáchali lúpežné prepadnutie sú už vo väzení a udali aj jeho. Vo Vietname bol na neho vydaný zatykač, preto sa nemôže vrátiť. Vzhľadom na uvedené skutočnosti odporca navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky potvrdil rozhodnutie krajského súdu.

IV.

Argumentácia rozhodnutia odporcu

Odporca rozhodnutím ČAS: MU-PO-90-12/2015-Ž zo dňa 12.06.2015, podľa § 12 ods. 1 písm. a/ a ods. 3 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase vydania rozhodnutia (ďalej len zákon o azyle) zamietol žiadosť navrhovateľa o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenú.

Odporca zdôvodnil rozhodnutie o zamietnutí žiadosti ako zjavne neopodstatnenej skutočnosťou, že menovaný počas azylového konania neuviedol žiadne skutočnosti ani nepredložil žiadne dokumenty, ktoré by potvrdzovali opodstatnenosť jeho žiadosti. Z jeho výpovede je zrejmé, že svoju žiadosť odôvodňoval inými skutočnosťami alebo dôvodmi, ako tými, ktoré sú uvedené v § 8, 10, 13a alebo § 13b zákona o azyle, preto odporca zamietol jeho žiadosť o azyl ako zjavne neopodstatnenú.

V.

Právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku), preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 20. januára 2016 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t. j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

Podľa ust. § 12 ods. 1 písm. a) zákona o azyle ministerstvo zamietne žiadosť o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenú, ak žiadateľ odôvodňuje svoju žiadosť o udelenie azylu inými skutočnosťami alebo dôvodmi, ako tými, ktoré sú uvedené v § 8, 10, 13a alebo § 13b.

Podľa ust. § 8 zákona o azyle ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

§ 10 zákona o azyle rieši otázku udelenia azylu na účel zlúčenia rodiny manželovi azylanta, resp. slobodným deťom azylanta do 18 rokov ich veku, resp. rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18

rokov, pričom azylantom je cudzinec, ktorému bol udelený azyl.

Podľa § 13a zákona o azyle ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

§ 13b zákona o azyle rieši otázku poskytnutia doplnkovej ochrany na účel zlúčenia rodiny manželovi, slobodným deťom, resp. rodičom slobodného cudzinca, ktorým sa poskytla doplnková ochrana.

Podľa § 2 písm. f) zákona o azyle vážnym bezprávím je 1. uloženie trestu smrti alebo jeho výkon, 2. mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, alebo 3. vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenej podľa § 12 ods. 1 písm. a/ a ods. 3 zákona o azyle, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Z napadnutého rozsudku je zrejmé, z akých skutočností krajský súd vychádzal, akými úvahami sa pri svojom rozhodovaní riadil a prečo námietky navrhovateľa nepovažoval za dôvodné, pričom sa vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa, ako nižšie rozvedené pri vyrovnaní jednotlivých námietok.

Z administratívneho spisu je zjavné, že odporca vykonal v konaní náležité dokazovanie procesne legálnymi dôkazmi, a to výsluchom navrhovateľa a obsahom správ o krajine pôvodu (informácie čerpal z materiálu „Vietnam- informácie o krajine pôvodu“ z 19.01.2014 vedeného pod č. p. MU-ODZS-2014/000238-004 a zo správ MZV Českej republiky ku dňu 01.06.2015), z ktorých vyhodnotil a stručne popísal súčasnú politicko-spoločenskú situáciu v krajine pôvodu so zameraním na dôvody, pre ktoré navrhovateľ žiadal o udelenie azylu.

Z dotazníka žiadateľa o udelenie azylu zo dňa 03.06.2015 vyplýva, že z krajiny pôvodu odišiel 15.06.2011, pôvodne bolo jeho cieľovou krajinou Anglicko, kde si chcel nájsť prácu a peniazmi pomôcť rodičom. V Česku sa mu narodil syn a on by tam chcel žiť spolu s ním a priateľkou. V Česku bol odsúdený za nelegálny pobyt, kde nerešpektoval rozhodnutie o vyhostení. O udelenie azylu žiadal z dôvodu, že sa mu v Českej republike narodil syn. Tým pádom je občanom Európskej únie a on chce zostať v únii, konkrétne v Českej republike. Do Vietnamu sa nechce vrátiť, nakoľko na cestu si požičal istú finančnú hotovosť, ktorú ešte nevrátil. S rodinou vo Vietname nie je v žiadnom kontakte, nevie, či by mu niečo hrozilo za to, že peniaze nevrátil.

Žiaden iný dôvod odchodu z krajiny nemal, v krajine sa mu nič konkrétne nestalo.

Na otázku či má aj iné dôvody svojej žiadosti okrem tých, ktoré uviedol navrhovateľ odpovedal, že pred odchodom do zahraničia hral vo Vietname hazardné hry, ktoré sú tam zakázané. V roku 2009 spáchal spolu s ďalšími tromi osobami lúpežné prepadnutie v obci Xuan Lan, peniaze potrebovali na hru hazardných hier, bolo to z dôvodu jeho hráčskej vášne. Hlavný organizátor dostal trest 20 rokov nepodmienečne a zvyšní dvaja 10 a 8 rokov odňatia slobody. Keby sa vrátil, hrozil by mu vyšší trest, pretože zvyšní traja (odsúdení) sa snažili zvaliť vinu na neho.

Na otázku, aký bol jeho podiel na tomto prepadnutí, uviedol, že jeho úlohou bolo prenajať miestnosť na hazardné hry, zúčastnil sa aj na prepade, ktorý prebiehal tak, že hrali hazardné hry v ním prenajatej miestnosti, prehrali všetky peniaze a potom výhercov prepadli zbraňami pod hrozbou ich použitia. Zabezpečil aj zbraň.

Dôvod, pre ktorý teda žiadal o azyl bolo to, že sa nechce vrátiť do Vietnamu, kde by mu hrozil trest.

Nechce byť vyhostený, chce si doriešiť svoje záležitosti s priateľkou a chce žiť v Českej republike. Navrhovateľ uviedol, že nikdy nemal žiadne problémy s políciou ani inými zložkami štátu.

Uvedomil, že čo spravil je zlé a protizákonné a preto si požičal peniaze na útek, aby sa vyhol trestnému stíhaniu za lúpežné prepadnutie.

Odporca zdôvodnil rozhodnutie o zamietnutí žiadosti ako zjavne neopodstatnenej skutočnosťou, že menovaný počas azylového konania neuviedol žiadne skutočnosti ani nepredložil žiadne dokumenty, ktoré by potvrdzovali opodstatnenosť jeho žiadosti. Z jeho výpovede je zrejmé, že svoju žiadosť odôvodňoval inými skutočnosťami alebo dôvodmi, ako tými, ktoré sú uvedené v § 8, 10, 13a alebo § 13b zákona o azyle, preto odporca zamietol jeho žiadosť o azyl ako zjavne neopodstatnenú.

Je teda zrejmé z akých dôkazných prostriedkov pri svojom rozhodovaní odporca aj súd prvého stupňa vychádzali, pričom odvolací súd zhodne s názorom krajského súdu dospel k záveru, že odporca riadne zistil skutkový stav a vyvodil z neho správny záver o tom, že navrhovateľ zakladá svoju žiadosť na iných dôvodoch ako v § 8, 10, 13a alebo § 13b, najmä na dôvodoch (v prípade prvého dôvodu žiadosti o azyl, rodinného a súkromného charakteru, rozhodovanie o ktorých presahuje rámec azylového konania a samotného účelu zákona o azyle, pretože ide o legalizáciu pobytu a v prípade druhého dôvodu, ide o vyhýbanie sa trestnému stíhaniu za spáchaný trestný čin v krajine pôvodu), ktoré možno považovať aj podľa odvolacieho súdu za iné dôvody ako tie, ktoré sú presne vymedzené v zákone o azyle v § 8, § 10, § 13a alebo 13b.

Najvyšší súd sa stotožnil so záverom krajského súdu, že navrhovateľ neodôvodnil svoju žiadosť o azyl žiadnymi obavami z prenasledovania z dôvodu jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosťou k určitej sociálnej skupine či zastávaním politických názorov (§ 8 zákona o azyle). Podobne neodôvodnil svoju žiadosť ani uložením, či výkonom trestu smrti, neľudským, či ponižujúcim zaobchádzaním alebo trestom a ani vážnym a individuálnym ohrozením života alebo nedotknuteľnosti svojej osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu (§ 13a zákona o azyle).

Podobne nežiadal o azyl z dôvodu zlúčenia s rodinou azylanta či osoby, ktorej bola poskytnutá doplnková ochrana (§ 10, § 13b zákona o azyle) - jeho vzťahy so štátnou občiankou Českej republiky a skutočnosť, že má s ňou syna, ktorý je taktiež občanom Českej republiky, nemožno subsumovať pod žiaden z predpokladov vymedzených v § 10 či 13b zákona o azyle. Zjavne sa teda jedná o dôvody osobného a ekonomického charakteru, ktoré s poukazom na cit. ust. § 12 ods. 1 písm. a) zákona o azyle majú priamo zo zákona za následok zamietnutie navrhovateľovej žiadosti.

Pokiaľ teda odporca dospel k záveru, že dôvody navrhovateľa, pre ktoré žiadal udeliť azyl na území Slovenskej republiky, nemožno považovať za relevantné dôvody pre udelenie azylu na území Slovenskej republiky a jeho žiadosť je založená na iných dôvodoch ako v § 8, § 10, § 13a alebo 13b, takýto záver nachádza oporu vo výsledkoch vykonaného dokazovania, preto krajský súd nepochybil, keď považoval rozhodnutie z týchto dôvodov za zákonné.

Krajský súd sa podrobne zaoberal všetkými námietkami navrhovateľa uplatnenými v opravnom prostriedku, k ich vyhodnoteniu nemá odvolací súd žiadne výhrady a v podrobnostiach na tieto závery krajského súdu odvolací súd odkazuje.

K námietke navrhovateľa, že sa odporca dostatočne nezaoberal obavou navrhovateľa z návratu z dôvodu, že navrhovateľovi hrozí trest a úlohou odporcu bolo, aby sa dôkladne zaoberal vyjadreniami navrhovateľa ako žiadateľa o azyl a posúdil každú žiadosť jednotlivo podľa § 19a zákona o azyle odvolací súd uvádza, že povinnosť zistiť skutočný stav vecí podľa § 32 zákona č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok) má odporca len v rozsahu dôvodov, ktoré žiadateľ v priebehu správneho konania uviedol. Pričom zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodiť, že by odporcovi vznikla povinnosť, aby sám domýšľal právne relevantné dôvody pre udelenie azylu žiadateľom neuplatnené a následne k týmto dôvodom vykonal príslušné skutkové zistenia.

Odporca sa posúdením relevantnosti dôvodov o azyl a vykonaním dôkazov v rozsahu dôvodov, ktorými navrhovateľ odôvodňoval svoju žiadosť a dôvodmi aplikácie § 12 ods. 1 písm. a), zákona o azyle zaoberal v dôvodoch rozhodnutia, pričom poukázal na to, že ani samotný navrhovateľ v priebehu

konania netvrdil, že by mu po návrate do krajiny pôvodu hrozilo prenasledovanie z niektorého z taxatívne vymedzených dôvodov relevantných pre udelenie azylu, z toho usúdil, že ani nemôže mať odôvodnený strach z prenasledovania z dôvodov uvedených v zákone o azyle. Odporca v tejto súvislosti vykonal zhodnotenie politickej a bezpečnostnej situácie v krajine pôvodu navrhovateľa. Pri svojich zisteniach vychádzal z relevantných dokumentov, ktoré si v rámci konania zadovážil.

Odporcovi však nemožno vyčítať, že sa nezaoberal posúdením existencie vážneho bezprávia ako namietať navrhovateľ, pretože navrhovateľ netvrdil, že mu hrozí prenasledovanie z niektorých z relevantných dôvodov pre udelenie azylu. Za takéto nemožno ani podľa odvolacieho súdu považovať dôvody - záujmy osobného charakteru - snahu žiť v Českej republike s partnerkou a ich synom, ani obavy z trestnému stíhania za skutok, ktorý má povahu trestného činu a ku ktorému sa pred odporcom priznal.

Podľa konštantnej judikatúry NS SR je treba rozlišovať medzi prenasledovaním a hrozbou trestu za skutok, ktorý má povahu trestného činu podľa platného práva. Osoby, ktoré utekajú pred trestným stíhaním či potrestaním za takýto trestný čin nie sú utečencami, pretože utečenec je obeťou alebo potenciálnou obeťou bezprávia a nie osobou utekajúcou pred zákonom. Tento rozdiel však môže byť niekedy zahmlený.

V prvom rade môže byť osoba vinná zo spáchania trestného činu vystavená neprimeranému trestu, čo môže znamenať prenasledovanie v zmysle definície utečenca.

Za druhé, môžu byť i prípady, v ktorých určitá osoba okrem toho, že sa bojí trestného stíhania či potrestania za zločin, môže mať i opodstatnené obavy z prenasledovania.

Navrhovateľ nepatrí podľa odvolacieho súdu ani do jednej z týchto kategórií.

V prípade navrhovateľa, ktorý sa pred odporcom priznal k spáchaniu trestného činu v krajine pôvodu, a navyše doznať, že ďalší traja spolupáchateľia boli v krajine pôvodu odsúdení na trest odňatia slobody v trvaní od 8 do 20 rokov však nemožno z púhej obavy, že by mohol byť odsúdený k vysokému trestu vyvodiť záver, že by bol vystavený neprimeranému trestu.

Pokiaľ teda sám navrhovateľ uvádza, že súd v krajine jeho pôvodu pri ukladaní trestov páchatelom rozlišoval medzi hlavným organizátorom, ktorý bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 20 rokov a ďalším dvom spolupáchateľom uložil tresty v trvaní 8 a 10 rokov, nebolo možné sa stotožniť s argumentáciou navrhovateľa, že mu hrozí neprimerane vysoký trest.

Je totiž podľa odvolacieho súdu nesporné, že navrhovateľ sa útekem z krajiny pôvodu vyhýba trestnému stíhaniu, čo napokon sám priznal a jeho argumentáciu, že mu hrozí vysoký trest za spáchaný skutok v prípade návratu do krajiny pôvodu odvolací súd vyhodnotil za účelovú. Navrhovateľ podľa odvolacieho súdu neuviedol v konaní žiadne relevantné dôvody, ktoré by indikovali, že je utečencom, obeťou alebo potenciálnou obeťou bezprávia, ale osobou utekajúcou pred zákonom, preto odporca v súlade so zákonom zamietol jeho žiadosť podľa § 12 ods. 1 písm. a/ a ods. 3 zákona o azyle ako zjavne neopodstatnenú.

Odvolacie námietky navrhovateľa neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku, ktorým krajský súd rozhodnutie odporcu potvrdil. Podľa názoru odvolacieho súdu rozhodol krajský súd vo veci skutkovo správne a v súlade so zákonom a preto odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP a § 246c OSP tak, že navrhovateľovi, ktorý nemal úspech vo veci, náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.